

tori ai vieții păstorești (terminologia căreia de altfel, a intrat în bună parte în *lexicul comun* al graiurilor cercetate, purtătorii cărora, în marea lor majoritate s-au îndeletnicit dintotdeauna, în micile lor gospodării individuale, cu creștere animalelor): I. *Bóžčuk Vasyl'*, 62 ani, din Argel; II. *Ponyžalo Vasyl'*, 61 ani, din Rașca; III. *Sěnko Pyntelėj*, 40 ani, din Paltin; IV. *Trisčuk Timofiji*, 39 ani, din Rașca; V. *Ponyžalo Mykuláj*, 22 ani, din Argel. Toți informatorii sînt bilingvi¹, îndeosebi III¹, mai puțin I. Au mai fost înregistrate răspunsuri de la cîțiva informatori ocazionali.

§ 5. Am grupat cuvintele pe sfere tematice (iar în cadrul lor, alfabetic), urmărind, pe cît ne permit lucrările de care dispunem², isoglosele lor în restul graiurilor huțule etc. și relevînd astfel împrumuturile proprii graiurilor din valea Moldoviței [mai departe: v. M.]. Nu vom preciza ce lexeme românești găsite în alte graiuri ucrainene lipsesc în cele de aici³. În schimb, vom menționa pentru fiecare sector tematic, restul termenilor, proprii sau de altă origine decît cea românească, precizînd relațiile semantice dintre termenii românești și cei dinții⁴.

II. Lista împrumuturilor⁵

§ 1. *Açjiuni*⁶.

Mutáty(sy) „a muta stîna dintr-o poiană în alta sau în cuprinsul aceleiași poieni“. Din rom. *a (se) mutá* și „id.“ (65, 7, n. 1; 78, 245; 2, VI, f. 12 și 13, 1060, sub 4°) /94, 163; 82, 177/.

¹ Vom constata pe parcurs unele manifestări ale bilingvismului lor de mai multe tipuri, care poate fi un obiect de studiu foarte interesant. Cu prilejul anchetei am cules exhaustiv și toponimia așezărilor huțule din valea Moldoviței, constatînd în ea interferențe deosebit de instructive cu toponimia populației băștinașe. Pentru a le discuta împreună, cu alt prilej, am lăsat de o parte *termenii entopici*, grup în care se găsesc numeroase împrumuturi românești, comune tuturor huțulilor și datorate, în bună parte, contactului cu păstorii români [cf. 94, 184], dar și unele specifice celor de aici.

² Dintre ele, cele mai însemnate pentru localizare, sub raportul cuprinderii unor arii cît mai largi, sînt [20; 21], din care se vede că elementele românești acoperă mai toată regiunea Transcarpatică a R.S.S. Ucrainene, depășind, însă, cu mult, hotarele ei. Vezi [27, 30, 94, și, îndeosebi, 7].

³ A se vedea pentru acestea bibliografia indicată și, în primul rînd, studiul lui Emil Vrabie [94], o sinteză și sistematizare critică a mai tuturor cercetărilor de pînă acum privind influențele românești asupra limbii ucrainene. Vom reduce la minimum discuția împrumuturilor tratate în studiul menționat, adăogînd însă unele informații și precizări în plus la materialul conținut în el.

⁴ În ce privește contactul dintre slavii estici (și vestic), pe de o parte, și cei din sud, pe de alta, remarcăm aici doar faptul că posibilitatea împrumutării unor cuvinte, printre ele și a unora păstorești, de către strămoșii huțulilor și, în genere, ai ucrainenilor direct de la slavii de sud, în perioada formării limbii române [44, 246–248; aici se vorbește de „convergențe“ huțulo-bulgare; 49, 51–52; etc.], rămîne deocamdată numai o ipoteză; deși combătută adesea, uneori negată categoric, chiar la scurt timp după formularea ei, în 1935, de către V. Pogofelov, ea cîștigă astăzi noi și, se pare, tot mai mulți adepți, cf. [7, I, p. 7 și urm.].

⁵ În paranteze rotunde indicăm lucrările care oferă atestări pentru etimon în graiurile românești.

⁶ Verbele care urmează aparțin unor sfere tematice diferite. Le discutăm aici împreună, întrucît nu socotim o clasificare semantică prea amănunțită a împrumuturilor ca necesară în lucrarea de față, care va fi urmată de altele.